

stilles til Staten, og man vil se, at det, naar saadanne Fordringer stilles, er uundgaaeligt, at disse Fordringer maa komme til at gribe ind i mangfoldige af de Reforme, som forøvrigt staa paa Dagsordenen, og som ønskes fremmede. Ogsaa i en anden Henseende griber Forsvarsordningen ind i Samsundsforholdene i Almindelighed — jeg maa betegne det som den sociale Ordning — nemlig med Hensyn til selve de forskjellige Værns indre Organisation. Man vil se, at der i Forhandlingen, i Striden om, ad hvilken Vej denne Organisation skal søges fremmet, med Nødvendighed kommer forskellige — hvilke jeg nærmest betegner som sociale — Opsatte af Samsundsforholdene til at gjøre sig gjældende og til at staa stridende overfor hinanden. Jeg maa derfor erkjende, at det smukke Maal, hvis Opnaaelse ellers kunde være ønskelig, nemlig at Forsvarsvesenet stod som noget fælles for Partierne, ikke lettelig i Praxis laader sig gennemføre, og at derfor ogsaa dette Omraade maa blive Gjenstand for en Strid, i hvilken dog i alt Fald jeg ikke ønsker lagt nogen Bitterhed. Jeg ønsker kun en Forhandling om de forskellige Opsatte, som her gjøre sig gjældende, og som søge at arbejde sig frem.

Ved denne Sags 1ste Behandling blev der fra vor Side reist tre Hovedindvendinger imod Lovforslaget. Den ene Hovedindvending var — for at jeg skal minde derom — hentet fra Forholdene til Udlandet. Det var naturligt, at der, i det Dielkt der fra Regjeringens Side fremkom Forslag om betydelige Besæftninger til Besæftningsanlæg og hvad dermed staaer i Forbindelse, reistes det Spørgsmaal: Hvorledes ere da vore Forhold til Udlandet? Det maatte jo nemlig være overfor dette, at disse Foranstaltninger ønskedes fremmede, og man maatte da spørge: Er der Noget paa den europæiske Himmel, som ser truende ud, og hvilke Tanker har Regjeringen desangaaende? Dette Spørgsmaal blev reist og har fra vor Side, som naturligt var, foranlediget en Forespørgsel om, hvorledes disse Forhold nu stillede sig. Efter den Maade, hvorpaa denne Henvendelse fra vor Side er bleven indt, har jeg ganske vist ikke nogen stor Tro til, at vi i de Oplysninger, som ville kunne blive os givne, ville finde nogen væsentlig Veiledning til at danne os en klar Dom om disse Forhold. Det er ganske vist sagt og sagt med Rette, at den Regjering, til hvem man ikke kunde have den fuldstændigste Tillid med Hensyn til Danmarks Forhold overfor Udlandet, først og fremmest maatte være en Umulighed. Jeg vil dertil sige, at der vel neppe er nogen, som tvivler om, at den hidterede nuværende Regjering tilstræber at naae det samme Maal, som er alle Danstes Ønske, saaledes at der altsaa i den Henseende ikke kan blive Tale om nogen Uenighed med Hensyn til Maalet, men derimod tror jeg vel, der kan blive Uenighed med

Hensyn til Veiene, ad hvilke og Midlerne, hvorved dette Maal skal naas. Med Hensyn dertil staaer da Rigsdagen og ikke mindst dette Thing overordentlig vanskeligt stillet. Det er ganske vist, at vi vanskeligt ville kunne tilvejebringe Oplysninger, som ville kunne være istand til at give os saadanne Opsatte med Hensyn til disse Forhold, at Rigsdagen med nogen Sikkerhed kunde gribe ind i denne hele Virksomhed, om jeg maa bruge en saadan Betegnelse. Det er jo nemlig sagt os, at, hvad der i det Væsentlige vilde kunne blive os meddelt, er, at Danmarks Forhold til Udlandet er godt, og at ingen truende Skyer ere reiste paa den politiske Himmel. Jeg tror ogsaa, at der i Regjeringens Udtalelser her og andesteds er taget tilbørligt Hensyn til, at, hvad der her er foreslaaet i den danske Rigsdag af Udgifter til Besæftningsanlæg, ikke er givet eller ønskes givet nogen som helst udættende Karakter, og jeg sjøer til for Flextallets Vedkommende, at de Forslag, vi have tiltraadt, paa ingen Maade ere rettede eller myntede imod nogen enkelt udenlandsk Magt. Jeg tror ikke det er af Veien, at dette bliver sagt, og jeg tror, at den høie Regjering har tænkt det Samme ved at fremkomme med Udtalelser, der gik i lignende Retning. Vel er det gjort gjældende — og det er, som jeg nu ser, ogsaa fremkommet i Endringsforslags Form til den nu forestaaende Behandling — at man som Betingelse for at gennemføre Forslag af den Art som de, der her foreligge, maatte kræve en Neutralisering af den danske Stat. Jeg skal her kun udtale, at Meningerne kunne være noget delte om, hvor stor Tillid man overhovedet vil tillægge, hvad der fremkommer under europæiske Traktaters Garanti; Tilliden dertil kan maatte være noget forskjellig — stærkere eller svagere — men derom ere dog vel alle enige, at Ønsket om en saadan neutral Stilling for Danmark er godt, og at det vilde være et helbigt Maal at naae til. Smidlertid maa jeg ogsaa dertil sige, at jeg tror, alle ere enige om, at et saadant Maal neppe kan naas eller maatte heller ikke ønskes naaet, uden i Forbindelse med en Ordning af det eneste aabne Mellemværende med Udlandet, Danmark har. Jeg forudsætter disse Bemærkninger, fordi vi ikke have troet at burde opsætte Behandlingen af den her foreliggende Sag, indtil vi vare komne til den Forhandling om de udenrigste Forhold, som i den nærmeste Fremtid kan ventes. En saadan Opsættelse vilde nemlig have ubst af den foreliggende Sags Behandling saalænge, at der vel neppe vilde have været Udsigt til, at den overhovedet kunde have fundet Sted i denne Samling. — Den næste Indvending, der fra vor Side blev reist ved 1ste Behandling, gik ud paa Uanskeligheden ved at behandle Forsvarsagen i Almindelighed, saalænge vi stode overfor to affondrede Ministerier, det ene raadende paa Landet, det andet raadende paa Vandet, og vi mindede om, hvilke